ਸ਼ਰਦ ਹੀਰੂ ਕੋਲੰਬੇ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1209)

20 ਸਤੰਬਰ, 2018

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ:

ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ - ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਮਿਕਡ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ 364ਏ, 395, 397 ਅਤੇ 387 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ 3(1)(ii), 3(2) ਅਤੇ 3(4) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਾਨੂੰਨ (ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀA) ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ। 1999-ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ 15,04,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਸੰਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 10 ਸਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। 432 ਅਤੇ 433 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ - ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਅਧੀਨ ਸੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। 30, 429 ਅਤੇ 428 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਮੂਲ ਵਾਕ ਮੂਲ ਵਾਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਦੋਵੇਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲੇਗੀ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਵੇਕ ਵੀ ਮੂਲ ਵਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਾਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਰ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਐਮ.ਸੀ.ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਹਰੇਕ - ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਕੁੱਲ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਉਪ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਹੋਵੇਗੀ। 63 464 ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ 64(4),

397 ਅਤੇ 387-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-ਐਸ.ਐਸ. 30, 31, 421, ਏ 427, 428 ਅਤੇ 429- ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1999-ਐਸ.ਐਸ. 3(1)(I), 3(2) ਅਤੇ 3(4)।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973:

ਉਪ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ 427 ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਚੱਲਣਾ - ਹੋਲਡ: ਸਧਾਰਣ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੂਜੇ ss ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। 31 ਅਤੇ 427 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੂਲ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਹੋਲਡ: 1. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਖੁਦ ਇੱਕ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਤੱਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ "ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ" ਜਿਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9] [732-ਡੀ-ਈ]

2. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 30 ਅਤੇ 429(2) ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਛੋਹਵੋ ਕਿ ਮੂਲ ਵਾਕ ਅਸਲ ਵਾਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 30(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 429 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ, ਉਪ-ਸਜਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਉਪ-ਸਜਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 428 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਲੰਘੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੂਲ ਵਾਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਜਾਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 9] [732-ਈ-ਐਚ; 733-ਏ]

3. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ 427 ਲਗਾਤਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ

ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। B ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ 427 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ। [ਪਰਾ 10] [733-ਏ-ਸੀ]

ਵੀ.ਕੇ. ਬਾਂਸਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 211: [2013] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 617- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ 427 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਜੋ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਵਰਣ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂ "ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 11] [733-ਜੀ-ਐੱਚ: 744-ਏ]

ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. (2007) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 243: [2007] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 727- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5. ਜੇਕਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਨਿਰੋਧਕ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। [ਪਰਾ 13] [734-ਜੀ-ਐੱਚ; 735-ਏ-ਸੀ]

6. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮੂਲ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਡੀ 31 ਅਤੇ 427 ਦੇ ਉਲਟ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ "ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ"। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 30, 428 ਅਤੇ 429(2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਡਿਫੌਲਟ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 13 ਅਤੇ 15] [735-ਸੀ-ਜੀ: 736-ਜੀ]

ਡੋਨੈਟਸ ਟੋਨੀ ਇਕਵਾਨੂਸੀ ਬਨਾਮ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ (2013) 1 ਐਮ.ਡਬਲਯੂ.ਐਨ (ਸੀ.ਆਰ.) 175 (ਐਫ.ਬੀ.), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸੁਬਰਾਓ ਸੇਸ਼ਾਰਾਓ ਏਆਈਆਰ (1926) ਬੋਮ। 62, ਪੀ. ਬਲਰਾਮਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1990) ਐਮ.ਐਲ.ਜੇ (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ) 534, ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (2007) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 243: [2007] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 727. ਸ਼ਹੇਜਾਦਖਾਨ ਮਹਿਬੂਬਖਾਨ ਪਠਾਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2013) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 570: [2012] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1177 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

7. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 364A, 395, 397 ਅਤੇ 387 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮੱਧਮ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(1)(ii), 3(2) ਅਤੇ 3(4) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਹਰੇਕ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਉੱਚੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ 4000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਸੰਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਚਾਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਕੁੱਲ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 15, 16 ਅਤੇ 17] [736- ਜੀ-ਐੱਚ: 737- ਏ-ਈ]

ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 634: [1977] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 132- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1977] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 132 ਪੈਰਾ 5 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

[2007] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 727 ਪੈਰਾ 5 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

[2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 1177 ਪੈਰਾ 5 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

[2013] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 617 ਪੈਰਾ 6 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ (2013) 1 ਐਮ.ਡਬਲਯੂ.ਐਨ (ਸੀ.ਆਰ.) 175 (ਐਫ.ਬੀ.) ਪੈਰਾ 6 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸ਼ਰਦ ਹੀਰੂ ਕੋਲੰਬੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਏਆਈਆਰ (1926) ਬੋਮ. 62 ਪੈਰਾ 14 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

(1990) ਐਮ.ਐਲ.ਜੇ. (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.) 534 ਪੈਰਾ 14 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1209

2006 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 906 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬੀ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਦੇ 17.12.2013 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਕੋਲਿਨ ਗੋਂਸਾਲਵੇਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਰੀਜਾਤਾ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਕੇ. ਪਾਰੀ ਵੇਂਧਨ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਆਰ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਐਡ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.

1. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 17.12.2013 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2006 ਡੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 906 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਜਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ. 1999 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ [ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ] ਠਾਣੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। 20.10.2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ 2002 ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਨੰ.3। ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਅਰਥਾਤ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਮੋਹਿਤੇ, ਸੁਦੀਸ਼ ਮਣੀਕੇਨ, ਮਣੀਕੇਨ ਨਾਇਰ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਸ਼ੰਕਰ ਜਾਧਵ, ਸੰਤੋਸ਼ ਮਨੋਹਰ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਚੰਦਰਕਾਂਤ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ੇਗੜੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਦ ਹੀਰੂ ਕੋਲਾਂਬੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 395 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 1,000-ਹਰੇਕ

ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 387 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ 5,00,000/- (ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ 5,00,000/- ਰੁਪਏ (ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 5,00,000/- (ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਹਰੇਕ। ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ।

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 428 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੱਡਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 7 ਅਵਿਨਾਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੁਗਾੜ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 8 ਤਾਨਾਜੀ ਨਾਨੂ ਬਿਰਾਡੇ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਾਂਡ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ

ਸ਼ਰਦ ਹੀਰੂ ਕੋਲੰਬੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.]

3. ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬੰਬਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

4. ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 26.08.2001 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ 25.08.2015 ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਡ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 432 ਅਤੇ 433 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 04.03.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 03.06.2017 ਨੂੰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਹਿਲਾ ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ, ਰਾਏਗੜ੍ਹ, ਅਲੀਬਾਗ ਨੇ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਕੋਲਿਨ ਗੋਨਸਾਲਵੇਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:-

a ਸਜ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੰਚਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਰੁਪਏ ਸੀ। 15,04,000/- ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਸੰਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 10 ਸਾਲ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਘਟ ਗਿਆ ਸੀ, ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 24 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅੰਦਰ ਰਹੇਗਾ।

ਬੀ. ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ" ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ 3 ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ 10 ਸਾਲ।

ਈ. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣਗੇ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਵਾਕਾਂ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਾਲਨਲੱਪਾ ਗੌਂਡਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ', ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦਖਾਨ ਮਹਿਬੂਬਖਾਨ ਪਠਾਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ' ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

6. ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਆਰ. ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ.ਕੇ. ਬਾਂਸਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਤੇ ਡੋਨੈਟਸ ਟੋਨੀ ਇਕਵਾਨੂਸੀ ਬਨਾਮ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਰੇਕ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਡੀ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ।

7. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 63 ਅਤੇ 64; ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 30, 31, 421, 427, 428 ਅਤੇ 429 ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ

"63. ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ।- ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਅਸੀਮਤ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

64. ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ-ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ,

ਅਤੇ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

1. (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 634

2. (2007) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 241

3. (2013) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 570

4. (2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 211

5. (2013) 1 ਐਮ.ਡਬਲਯੂ.ਐਨ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) 175 (ਐਫ.ਬੀ.)

ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ

"30. ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ।

(1) ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮਿਆਦ-

(a) ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਥਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਵਜੋਂ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

31. ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ।

(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ (1860 ਦਾ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 71 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਉਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ; ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ

(2) ਲਗਾਤਾਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕੁੱਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਇਹ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

(ਏ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ;

(ਬੀ) ਕੁੱਲ ਸਜ਼ਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦੁੱਗਣੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(3) ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

427. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ।

(1) ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੈਦ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਕੈਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਅਗਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 122 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਫੂਮਿਸ਼ਿੰਗ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਸਜ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲੇਗੀ।

428. ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ-

ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਲਈ, ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ।

429. ਸੰਭਾਲਣਾ

(1) ਧਾਰਾ 426 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 427 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(2) ਜਦੋਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਹੋਰ C ਮੂਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

8. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ:-

3. ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ-

(1) ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਜੁਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(i) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ;

(ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ।

(2) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਜੋ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ।

(4) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

(5) ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ।

9. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਖੁਦ ਇੱਕ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਤੱਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ "ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ" ਜਿਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਅਤੇ 429(2) ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਛੂਹਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੂਲ ਵਾਕ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 30(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 429 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਾਧੀ ਸਜ਼ਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 428 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਲੰਘੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੂਲ ਵਾਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਜਾਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਜ਼ਾ 'ਏ' ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਤੇ 427 ਜੋ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਧਾਰਾ 427 ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਮਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਉਪਬੰਧ ਅਰਥਾਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਤੇ 427 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 427 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ.ਕੇ. ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ)। ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਹਨ:-

"...ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਲਈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 427 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਉਪ-ਅਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਬੰਧੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੁਰਮਾਨੇ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ।"

11. ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਤੇ 427 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਮੂਲ ਵਾਕਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਵਰਣ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ।

ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ "ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਗੈਰ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੀਕਰਨ ਦੁਰਘਟਨਾਤਮਕ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਹੈ?

12. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਕਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 31 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ,

"31. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰਥਕ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਲੰਘਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਸਬ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ "ਨਹੀਂ ਤਾਂ" ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੈਦ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ।"

ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

13. ਜੇਕਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਸ਼ਰਦ ਹੀਰੂ ਕੋਲੰਬੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.]

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਦੂਜੇ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ। ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਨਿਰੋਧਕ ਸੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਡੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਕਾਉਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮੂਲ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਤੇ 427 ਦੇ ਉਲਟ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ 64 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ "ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ"। ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30, 428 ਅਤੇ 429(2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਹੋਵੇਗੀ।

14. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਡੋਨੈਟਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸੁਬਰਾਓ ਸੇਸ਼ਾਰਾਓ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

6. ਏਆਈਆਰ (1926) ਬੋਮ 62

ਬਲਰਾਮਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਐਮ.ਪੀ. (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਜਾਦਖਾਨ ਮਹਿਬੂਬਖਾਨ ਪਠਾਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ), ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"20. ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਡਿਫਾਲਟ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਣਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਚੱਲਣ ਬਾਰੇ ਸਿੱਟਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"18. ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੂਲ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਜਾਂ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕੇਵਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

15. ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਚੱਲਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਫੈਲਟ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

7. (1990) ਐਮ.ਐਲ.ਜੇ. (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.) 534

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.]

16. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 364ਏ, 395, 397 ਅਤੇ 387 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮੱਧਮ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(1)(ii), 3(2) ਅਤੇ 3(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਹਰੇਕ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

17. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ 4000/- ਦੇ ਸੰਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਚਾਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਕੁੱਲ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਤੁਰੰਤ ਸਬੰਧਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੰਦ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Megha Tak

Advocate Megha Tak